

éves növendékéről, Hagai Schachamról, aki sajnos nem tudott eljönni Haifából, hogy játsszon nekünk. Az Amerikai-Izraeli Kulturális Alapítványtól sok tanítványa részesül Moshe Sharet ösztöndíjában. Ezeknek a növendékeknek évente egyszer bíráló bizottság előtt, meghallgatáson kell játszaniuk, hogy fejlődésük mértékét bizonyítva elérjék ösztöndíj-jogosultságuk meghosszabbítását. Néhány esetben – egészében, vagy részben – a szülők fizetik az oktatás költségét, ami az amerikai mértékhez képest alig hihetően névleges összegű csupán!

Minden óra skálával kezdődött, gondosan ügyelve az intonációra és a hang minőségére. Bejátszás után a növendék a rendes hegedős repertoár valamelyik koncertjét (Mendelssohn, Saint-Saëns, Mozart Nr. 3.) vagy annak egy részletét játszotta, és egy rövid, vagy közepes hosszúságú művet (egy Bach szólószonáta – tétel, a Vieuxtemps Ballada és polonézt,

stb.). Fehér csendben ült és figyelt, időnként megállítva a növendékeket, hogy valamilyen halaszthatatlanul fontos tanácsot adjon, de sohasem úgy, hogy meggátolja spontán előadói képességét, vagy önbizalomvesztést okozzon. Mi is sokat tanultunk ezekből a hegedűórákból.

Hangszerei iránt érdeklődtünk.

„Két legjobb hangszeremet elajándékoztam, mert jó kezekben akarom látni őket, amíg még élek, és nem akarom, hogy azon vagyontárgyak közé kerüljenek, amelyek majd egy napon hagyatékom részei lesznek. Albanim Erez Oferé lett, Klotz hegedűm Millie Friedmanhoz került.”

Fehér Ilona javíthatatlan optimista, szívében örökifjú személyiség, aki minden újabb napot nagyra becsül az életben, őszintén imádkozva azért, hogy „valahogy majd csak megfeledeznek rólam Isten, nem leszek öregebb, és így örök időkre folytatni tudom munkámat.”

Ezalatt a viszonylag rövid idő alatt megismertük és megszerettük Fehért. Könnyes szemmel vettünk búcsút egymástól, azzal a szándékkal, hogy ha ez emberileg lehetséges, ismét találkozunk.”

A fenti, tizenöt évvel ezelőtt lezajlott beszélgetés nyomán úgy érzi az ember, hogy nem csupán egy muzsikus-pedagógus portréja rajzolódott ki előttünk. Mint ha egy rendkívüli jelenség érintett volna meg bennünket, egy olyan jelenség, amely ugyan szüntelenül jelen van a világban, hol itt, hol ott tűnve fel, de sajnos nem elég gyakran találkozhatunk vele.

E jelenség örök, éltetői azok a nap mint nap hangszert tanuló-cipelő, tehetséges fiatalok, akik rögtön felismerik, ha olyan szerencsések, hogy találkozhatnak vele. Így az igazi mestereknek megadatik, hogy léleekben „örök időkre” folytatni tudják munkájukat...

Rakos Miklós

KRITIKA

Egy eltemetett álom megvalósulása

Több mint két évtizedes operaénekesi múlttal kellett rendelkezni Bede Fazekas Csabának ahhoz, hogy – Biller István aktív-energikus ösztönzésére – elmondhassa: jelentős szerepeinek néhány szép részletét hangfelvétel is őrzi. Is, merthogy közönsége számára felejtethetetlenek színpadi alakításai, s a személyes, élő zenei élmény hatóereje rövid távon – emberöltőnyi időben – anélkül is marandó. S ha sokat is kellett várni a megvalósulásra, az eredmény: önmagáért beszél.

A szeptember folyamán rögzített felvétel színhelye a győri evangélikus templom. Itt énekelte színpadon oly gyakori partnerével, Bellai Eszterrel, Verdi Trubadúrából a IV. felvonásbeli kettőst (Leonora – Lu-na), a program zárószámaként

Az összeállítás – stílszerűen – prologgal kezdődik, Leoncavallo „Bajazzók”-jából. A szerkesztés logikáját keresve, csak a híres „egy-operás”, már-már „testvér-szerzők” egyenjogúsítása indokolja, hogy utána rögvest az intermezzo következik Mascagni „Parasztbecsület”-éből. Verdi muzsikáját két ária képviseli: Germont-é a Traviata II. felvonásából, majd a Rigolettóból a címszereplő emlékezetes II. felvonásbeli magánjelenete. Sajnos – márminthogy az énekes-produkció iránt érdeklődő számára – közben ezúttal bántóan terjedelmes „intermezzo” kapott helyet. Gounod „Faust”-jából a balettzene csaknem 17 percig tart, akkor is megakasztja a folyamatot, ha megannyira élvezetes a zenekari előadás. Rigoletto után ismét hosszasan kell várakoznunk az énekes produkcióra. Nem

érezem elég indoknak, hogy közkedvelt az Órák tánca jelenet Ponchielli Giocondájából. A Verdi-szendvics folytatódik a továbbiakban is, A trubadúr két részlete (a címszereplő áriája és a műsorzáró duett) között újra intermezzo szól. Ezúttal Puccini muzsikája (a Manon Lescaut-ból).

Magyarázni mindent lehet – elfogadni nehezebb. Képtelenség feltételezni, hogy Bede Fazekas Csaba produkcióiból ennyi a megörökítésre méltó. Sovány vigasz ezért, hogy Bede Fazekas Csaba ír(hat)ta a kísérőszöveget, melyben végül is csak a vokális számokról olvashat az érdeklődő. Arról már aligha ő tehet, hogy magas hibaszázalékkal jelent meg a kísérőfüzet. Nem elég mentség erre a gyors munka sem, amely, úgy tűnik, a hangfelvételek minőségét nem befolyásolta.

Más kérdés, hogy a Győri Filharmonikus Zenekar, Medveczky Ádám vezényletével, éppen ezekben a részletekben nyújtja talán a legigényesebb, leginkább kidolgozott, zeneileg át gondolt teljesítményt. Dehát, ugyebár, ez a felvétel „arról szól, hogy Bede Fazekas Csaba énekét kívánja mind többekhez eljuttatni?!

és ritmikus karaktere, bár időnként hajlamosak arra, hogy túlságosan jól érezzék magukat a kényelmes keretek között.

Az áriákban többször rajtakapni a hangszereseket egyfajta szellemi lustaságon. Amikor igazán érzékenyen kísérnek, akkor inkább ráhagy-

repét, szólamát!). Ilyenkor nem ártana a „központi figyelem”, amelyre Medveczky, mint érzékeny, tévedhetetlen ízlésű muzsikussal, mindenképp jogosult.

Ha arra koncentrálnunk, hogy ez Bede Fazekas előadói szóló-lemeze, akkor különös figyelmet igényelne az, hogy hogyan szól, arányaiban, a kísérő együtteshez képest, a szólista.

Időnként azt érezzük: dobozba dugták, máskor pedig hirtelen az őt rejtő dobozra helyezték – kiemelve – a kíséret egyik-másik szólamát. Az ilyesfajta technikai (műszaki) beavatkozás azért veszélyes, mert az előadó(k), egy idő után, már-már beletörődik(beletörődnek) abba, hogy a megszólaló arányok módosítva lesznek. Ez pedig azzal jár, hogy feladja(feladják) azt a felelősségvállalást, ami az etikai fedezetét nyújtana a művészi produktumnak.

Ezúttal, mint annyi más esetben is, ez még nem perdöntő – de nem mehetünk el szóltanul az egyelőre még hál’ Istennek másodrendű/másodlagos tünetek mellett, mert fontos, hogy azt a hitet, hogy az szólal meg, amit játszunk, sohasse veszítsék el az előadók. Márpedig a mechanikus-műszaki beavatkozások utólagos munkálkodása éppen ezt a természetes tendenciát gyengíti.

Ilyen megfontolások alapján kell sajnálnunk, hogy a megörökített formában került felvételre a Rigoletto-ária, merthogy így bizonyára sohasem hangzik fel élőben! Egyszerű lenne a megoldás, visszajátszani a produkciót, minden kommentár nélkül – s e tanulság birtokában, mintegy önmagától, más lett volna a következő eljátszás eredménye.

„Érted haragszom, nem ellened” – ebben a szellemben szeretném remélni, hogy Medveczky a közeljövőben sokkal aktívabban, sokkal nagyobb felelősséggel vesz részt a végső hangzás-kép kialakításában – s hiszem, hogy úgy a minden szereplő szándékának megfelelő kifejezés hatékonyabban fog kifejezésre jutni.

Fittler Katalin

A korong egészét a felszabadult muzsikálás jellemzi. Oldott, néha már-már kedélyesen hangulatos, ugyanakkor sohasem lazul a ritmikus tartás, főként a táncok esetében. Viszonylag kicsi dinamikai skálán belül szólaltatja meg az együttes a balettzenét, az arányok viszont mindig kiegyensúlyozottak. Egyéni ízlés kérdése, hogy – véleményem szerint – némely hegedű-melódia dúsabb-teltebb hangon énekelhetne (anélkül, hogy a sűrű vibrato elterelné a figyelmet a folyamat-jellegéről, vagy hogy a súlyosabb vonó elnehezítené a hangzást). Dicséretes a mélyvonósok intenzitása, melodikus

ják az énekesre a tempót (veszélyessé válhat ez a fajta udvariaskodás, könnyen „sleppelés” lehet belőle!). Ebben valamennyi közreműködő „csendestárs”: Medveczky Ádám nem diktatórikus dirigens, viszont néha már-már passzívan szemléli a hangfolyamokat.

Szép-szép a kísérés szándéka (bár csak többször, többen élnének vele!), de a méltán népszerű dallamok könnyen arra csábítanak, hogy túlságosan is kiélje egyik-másik kis fordulatot az énekes (bár csak minden művész ennyi őszinte szeretettel szólaltatná meg sze-